

Dosarul nr. 3ra-20/2022

2-19203684-01-3ra-10012022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. L. Holevițcia)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Clima)

DECIZIE

12 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Aliona Miron
Iurie Bejenaru

examinând recursul depus de Mihail Țurcan și de reprezentantul acestuia avocatul Natalia Bayram,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Țurcan împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva deciziei din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Mihail Țurcan, reprezentat de avocatul Natalia Bayram împotriva hotărârii din 01 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 24 decembrie 2019 Mihail Țurcan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 12 decembrie 2019 a recepționat la poștă actul de constatare nr.133/12 din 06 decembrie 2019, emis de inspectorul de integritate din cadrul Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, prin care s-a constatat ca Mihail Țurcan, exercitând funcția de Primar al s. Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin: a) nedeclararea în termenul legal al conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14 alin. (4) lit. a) și b), art. 12 alin. (5) și (7) ale Legii privind declararea averii și a intereselor personale; b) nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14 alin.(2)-(4) ale legii indicate; c) participarea la luarea deciziilor în privința Societății Comerciale „Miturix-Agro” Societate cu Răspundere

Limitată, în care persoana apropiată – fiul Țurcan Vasile este administrator, precum și semnarea actelor juridice (contractelor) cu aceasta, fapt prin care a admis consumarea conflictelor de interese, în conformitate cu art. 12 alin. (10) al legii menționate. Concomitent, s-a dispus sesizarea Oficiului teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea inițierii procedurii de revocare a reclamantului din funcția de Primar al localității indicate și s-a dispus decăderea acestuia din dreptul de a exercita funcții publice și funcții de demnitate publică, inclusiv funcția de Primar, pe o perioadă de 3 ani din data încetării înainte de termen a mandatului, iar după încetarea înainte de termen a mandatului înscrierea reclamantului în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

A relatat reclamantul că în actul de constatare se menționează că la 04 iulie 2019 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. M- 201/19 cu privire la pretinsa încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către reclamant, potrivit căreia și materialelor anexă, acesta a admis o încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese manifestată prin semnarea actelor juridice (contractelor) cu societatea comercială nominalizată, în care deține cotă-parte (fondator) și care este administrată de către fiul său. La 16 iulie 2019, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr.182/12 în privința reclamantului a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, fiind stabilit în rezultatul consultării Registrului informațional de Stat „Registrul de Stat al Populației” că Țurcan Vasile este fiul lui Țurcan Mihail, iar potrivit Registrului informațional de stat al Serviciului Fiscal de Stat și a informației existente în baza de date „ACCES” a Agenției Servicii Publice, se atestă că reclamantul este asociat al societății indicate, iar în perioada 04.05.1999-15.07.2015 a exercitat și funcția de administrator al acestei societăți. Începând cu 15 iulie 2015 până în prezent, funcția de administrator al societății date este exercitată de către fiul reclamantului.

Prin dispoziția nr.06 din 01 septembrie 2015, în cadrul Primăriei s. Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă a fost creată comisia de achiziționare a bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri în componența căreia, în funcția de președinte al comisiei era Țurcan Mihail, Primar al localității date. În perioada de până la intrarea în vigoare a Legii privind declararea averii și intereselor personale (01 august 2016), fiind în același timp și președinte al comisiei de achiziții, Mihail Țurcan a participat și a luat decizii în privința societății respective, administrată de fiul reclamantului, fiind încheiate/semnate următoarele acte juridice: procesul-verbal nr.10 din 07 decembrie 2015 al ședinței grupului de lucru pentru achiziții, privind evaluarea ofertelor de prețuri depuse în cadrul cererii ofertelor de prețuri nr.3934-op/15 din 07 decembrie 2015 privind achiziționarea paielor balotate, prin care s-a desemnat câștigătoare Societatea cu Răspundere Limitată „Miturix-Agro”; contractual nr.132 din 09 decembrie 2015 privind achiziția prin procedura cererii ofertelor de prețuri a bunurilor (serviciilor) - paie balotate și anexa acestuia, încheiat între societatea indicată, reprezentată de Țurcan Vasile, și Țurcan Mihail, Primar al s. Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă. În perioada de referință, dînsul deținea calitatea de subiect al declarării în conformitate cu art. 3 alin. (1) lit. a) al Legii cu privire la conflictul de interese, în vigoare până la 01 august 2016, iar potrivit art.2 al

acestei legi, conflictul de interese reprezintă conflictul dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale persoanelor prevăzute la art. 3, în calitatea lor de persoane private, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce le revin potrivit legii; interes personal reprezintă orice interes, material sau nematerial al persoanelor prevăzute la art. 3, care rezultă din necesitățile sau intențiile personale ale acestora, din activități care altfel pot fi legitime în calitate de persoană privată, din relațiile lor cu persoane apropiate sau persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile personale cu partide politice, cu organizații necomerciale și cu organizații internaționale, precum și care rezultă din preferințele sau angajamentele acestora.

În virtutea circumstanțelor relatate și conform art. 5 alin. (1) și (2) al Legii nominalizate se pretinde că Mihail Țurcan, la îndeplinirea atribuțiilor de serviciu avea obligația de a lua decizii conducându-se de legislația corespunzătoare și de politica statului în domeniul respectiv, ținând cont de interesul public și renunțând la interesele personale, avea obligația de a renunța la interesele personale ce pot compromite deciziile oficiale, luate cu participarea lor sau să se abțină de la participarea la luarea sau exercitarea unor astfel de decizii, dacă acestea pot fi compromise de interesele lor personale sau de apartenența lor la anumite organizații.

Conform art. 9 alin. (1) și art. 11 ale Legii nr. 16/2008, reclamantul urma să informeze imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării în scris, șeful ierarhic sau organul ierarhic superior despre interesul sau ori al persoanelor apropiate, legat de decizia pe care trebuie să o ia personal sau la luarea căreia trebuie să participe, ori de acțiunea pe care trebuie să o întreprindă în îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu, fiind responsabil pentru identificarea intereselor sale personale, care ar putea intra sau sunt în conflict cu îndatoririle sale oficiale, precum și pentru soluționarea pozitivă a conflictului de interese.

După intrarea în vigoare a Legii nr.133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, prin care a fost abrogată Legea nr. 16/2008, fiind Primar al s. Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă, deținea calitatea de subiect al declarării averii și intereselor personale potrivit art. 3 alin. (1) lit.a) al Legii nr.133/2016. În perioada respectivă, reclamantul, la fel a încheiat/semnat acte juridice (contracte) cu Societatea cu Răspundere Limitată „Miturix-Agro”, după cum urmează: contractul nr.76 din 29 noiembrie 2017 de achiziționare - paie balotate și anexa acestuia, încheiat cu reclamantul, Primar al s. Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă; contractual nr.24 din 04 mai 2018 de achiziționare a serviciilor prestate cu tractorul și anexa acestuia, încheiat cu reclamantul; contractul nr.36 din 26 iulie 2018 de achiziționare a paielor balotate și anexa acestuia, încheiat cu reclamantul; contractul nr.MD-219-05-07-000040-1-11/27 din 07 mai 2019 de achiziționare a paielor balotate și anexa acestuia.

În conformitate cu art.2 al Legii nr.133/2016, conflict de interese reprezintă situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii. Interes personal este orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată; din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul

de proprietate; din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale.

Invocând prevederile art.12 alin. (1), (3), (4) lit.a) și b) și alin. (5) din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, Țurcan Mihail exercitând funcția de Primar al localității indicate, era obligat să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese. Informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face până la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, direct sau prin intermediul unei persoane terțe a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care aceasta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

A considerat reclamantul că este firesc faptul că, fiind pentru prima dată ales într-o funcție electivă, la fel ca și alți Primari aleși pentru prima dată în funcții publice, nu era familiarizat în destulă măsură cu prevederile legale, în special, cele ce vizează modul de declarare a averii și intereselor personale, precum și situațiile de aflare în conflict de interese, condițiile de survenire a unor anumite consecințe în astfel de situații.

În asemenea circumstanțe, reclamantul a invocat că autoritățile statului, implicit autoritățile administrației publice centrale, Autoritatea Națională de Integritate, Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat, Centrul Național Anticorupție, etc., aveau obligația să convoace Primarii nou-aleși, precum și alți funcționari publici angajați pentru prima dată în funcții publice, la seminare de instruire profesională și consultări în vederea familiarizării lor cu prevederile legale și, în special, cele ce țin de interdicții și incompatibilități.

A mai invocat reclamantul că reieșind din prevederilor legale, unele din aceste autorități aveau obligația de control al activității organelor administrației publice locale în anumite cazuri și condiții, fapt, însă, nerealizat, unii Primari nou aleși, precum dînsul, activând fără să cunoască în măsura cuvenită cadrul legal din domeniu, fără a fi notificați sau sesizați în situațiile prevăzute de lege, inclusiv cele de organizare a licitațiilor publice, de emitere a actelor care implică cheltuieli sau angajamente financiare, precum s-a întâmplat în speță.

Cu referire la prevederile art.8 al Legii privind descentralizarea administrativă, reclamantul a relatat că autoritățile administrației publice locale sunt consultate în procesul de elaborare, adoptare sau modificare a legilor sau altor acte normative referitoare la organizarea și funcționarea administrației publice locale. Organizarea consultărilor și coordonarea procedurilor necesare în acest sens sunt asigurate de Cancelaria de Stat în cooperare cu autoritățile de specialitate ale administrației publice centrale.

La fel, conform prevederilor art.61, 64, 68 din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, activitatea autorităților administrației publice locale de

nivelele întâi și al doilea, precum și a celor din cadrul unității teritoriale autonome cu statut special este supusă controlului administrativ în temeiul Constituției, al prezentei legi și a altor acte legislative. Controlul administrativ se efectuează din oficiu sau la cerere. Controlului obligatoriu sunt supuse următoarele acte ale autorităților administrației publice locale: a) deciziile consiliilor locale de nivelurile întâi și al doilea; b) actele normative ale primarului, ale președintelui raionului și ale pretorului; c) actele privind organizarea licitațiilor și actele privind atribuirea de terenuri; e) actele care implică cheltuieli sau angajamente financiare de peste 30.000 de lei - în unitatea administrativ-teritorială de nivelul întâi și de peste 300 mii de lei - în unitatea administrativ-teritorială de nivelul al doilea. În cazul în care consideră că un act emis de autoritatea administrației publice locale este ilegal Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat notifică autorității locale emitente ilegalitatea actului controlat, cerând modificarea sau abrogarea lui totală sau parțială.

Conform art.14 din Legea nr.436 din 28.12.2006, consiliul local aprobă decizia bugetară anuală (...), iar art.29 din aceeași Lege statuează că, (...) primarul în calitate sa de autoritate executivă și reprezentativă, asigură executarea deciziilor consiliului local, ...încheie în baza deciziei consiliului local și în condițiile legii acte juridice de administrare sau de dispoziție privind bunurile domeniului public sau privat al satului (comunei) respectiv.

În sensul acestor norme reclamantul a indicat că în calitate sa de Primar avea obligația de a executa bugetul local, adoptat de Consiliul local, document în care erau prevăzute și resurse financiare pentru achiziții publice de bunuri și servicii, implicit procurarea de combustibil solid (paie sau cărbune) pentru cazangeria instituțiilor comunei, iar în perioada primului său mandat, deși formal a încălcat prevederile legii privind declararea averii și intereselor personale, el a acționat în exclusivitate în interesele comunității, iar deciziile luate și semnarea contractelor de achiziții de bunuri și servicii nu au urmărit obținerea unor interese personale, dovadă servind facturile fiscale, din care rezultă că societatea vizată a furnizat Primăriei s. Ermoclia în baza contractelor de achiziții bunuri și servicii în valoare de 487250 de lei, inclusiv bunuri și servicii în valoare de 215000 de lei, adică aproape jumătate din ele cu titlu gratuit.

A susținut reclamantul că toate încălcările invocate în actul de constatare au avut loc în perioada primului mandat de ales local al său, acesta fiind expirat la 14 iunie 2019, motiv pentru care a considerat că acțiunile sau inacțiunile sale din acea perioadă nu mai sunt relevante în prezent și nu pot genera consecințele prevăzute de lege în acel timp, implicit încetarea mandatului, obținut în rezultatul unor alte alegeri locale. Actualmente în cadrul alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019 a câștigat un al doilea mandat de Primar al localității indicate cu votul a circa 74% din populație, continuându-și activitatea în deplină cunoștință de cadrul legal existent.

A solicitat reclamantul Mihail Țurcan anularea actului de constatare nr. 133/12, întocmit de Autoritatea Națională de Integritate la 06 septembrie 2019.

Prin hotărârea din 01 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, acțiunea de contencios administrativ depusă de Mihail Țurcan împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea actului de constatare nr. 133/12, întocmit de Autoritatea

Națională de Integritate la 06 septembrie 2019 a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 215-229, vol. I).

Dispozitivul hotărârii din 01 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost notificat lui Mihail Țurcan la aceeași dată, 01 martie 2021 (f.d.207).

La 12 martie 2021, prin intermediul adresei electronice, Mihail Țurcan, reprezentat de avocatul Natalia Bayram a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 01 martie 2021, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii contestate ca fiind ilegală și neîntemeiată (f.d.209-210, vol. I).

La 01 aprilie 2021 Mihail Țurcan, reprezentat de avocatul Natalia Bayram a recepționat hotărârea motivată a primei instanțe, iar la 23 aprilie 2021 Mihail Țurcan, reprezentat de avocatul Natalia Bayram a depus motivarea apelului (f.d.2-8, vol.II).

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind depus în termen apelul lui Mihail Țurcan, reprezentat de avocatul Natalia Bayram împotriva hotărârii din 01 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prin decizia din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de Mihail Țurcan, reprezentat de avocatul Natalia Bayram împotriva hotărârii din 01 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Instanțele de judecată în temeiul art. 2, 4 alin. (3) lit. a) al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, art. 3, 4 al Legii integrității, art. 1 alin. (1), 3 al Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, art. 35 alin. (1), 38 al Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 1 alin. (1) și (2), 2, 3 alin. (1) lit. e), 11, 12 alin. (1)-(10), 14 alin. (1)-(4), art. 24 din Legea privind declararea averii și a intereselor personale, au concluzionat că acțiunea este neîntemeiată, deoarece s-a constatat că Mihail Țurcan, exercitând mandatul de Primar al s. Ermoclia, r-nul Ștefan-Vodă și fiind subiect al declarării, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin nedeclararea în modul și în termenul stabilit a conflictului de interese și nesoluționarea acestuia, exprimat prin participarea la luarea deciziei și luarea deciziei, semnarea actelor juridice și contractelor cu persoane juridice a căror fondator și administrator este Vasile Țurcan și anume cu SRL „Miturix-Agro”. Admiterea conflictului de interese real rezultă anume din calitatea de persoană apropiată cu Vasile Țurcan, și anume calitatea de rude, ultimul fiind fiul lui Mihail Țurcan.

Argumentul recurentului referitor la faptul că circumstanțele ce au stat la baza emiterii actului de constatare contestat s-au realizat la primul mandat al apelantului și că la data emiterii acesta exercita al doilea mandat, astfel încât soluția adoptată este contrară voinței populației, a fost respins de instanțele de judecată, în contextul în care din dispozițiile art. 23 alin. (4) al Legii privind declararea averii și a intereselor personale nu reiese că sancțiunea prevăzută de lege se aplică doar în privința mandatului exercitat la data comiterii faptelor incriminate.

La fel, instanțele de judecată au respins și argumentele reclamantului referitor la disproportionalitatea sancțiunii aplicate în contextul în care aceasta este stabilită de lege și că încheierea actelor juridice a fost determinată de interesul public și nu de un interes personal în condițiile în care acest fapt nu justifică omisiunea de a declara și asigura soluționarea conflictului de interese real existent.

Astfel, atât instanța de apel, cât și prima instanță au concluzionat că actul administrativ contestat este legal și fondat, motiv pentru care în speță lipsesc temeiuri legale pentru anularea acestuia, concluzie ce denotă necesitatea respingerii acțiunii depuse de Mihail Țurcan.

La 10 noiembrie 2021, prin intermediul adresei electronice, cu respectarea termenului prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ, Mihail Țurcan, reprezentat de avocatul Natalia Bayram a depus cerere de recurs nemotivată împotriva deciziei instanței de apel, iar la 18 ianuarie 2022, cu respectarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ, a fost prezentată motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 01 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani cu restituirea cauzei instanței de apel pentru rejudecare.

În motivarea recursului Mihail Țurcan, reprezentat de avocatul Natalia Bayram a indicat că nu sunt de acord cu decizia instanței de apel, deoarece la examinarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, de asemenea au fost încălcate normele de drept material.

A susținut că actele de dispoziție la care face trimitere inspectorul de integritate și instanța de judecată au fost încheiate în perioada primului mandat. Cu toate acestea, prin actul de constatare, menținut ca fiind legal prin hotărârea judecătorească, se solicită revocarea mandatului actual al primarului, în perioada când dânsul nu a semnat actele cu presupusa încălcare a prevederilor legale. Prin urmare, instanța de judecată nu a făcut delimitare dintre mandatele ocupate de recurent și la care perioadă se referă inspectorul de integritate, imputându-i încălcarea regimului juridic cu privire la conflictele de interese. Contrar celor reținute de instanță, perioada la care se referă inspectorul de integritate a fost consumată, prin urmare, nu poate surveni răspunderea pentru acțiunile comise în interiorul mandatului precedent și să solicite revocarea mandatului, care de drept a expirat. Or, în actualul mandat, începând cu anul 2019, primarul nu a admis încălcarea regimului juridic cu privire la conflictele de interese. În prezent, primarul exercită un alt mandat de 4 ani, în interiorul căruia răspunde pentru încălcările admise în exercițiul mandatului și acestea atrag după sine răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală. Astfel, în cazul dat răspunderea civilă ar fi putut să survină în interiorul mandatului precedent 2015-2019.

A menționat că reieșind din analiza noțiunii de conflict de interese se atestă că în acțiunile Primarului Mihail Țurcan nu se atestă existența a vreunui interes al acestuia la semnarea contractelor de achiziție cu fiul său. Ori acțiunile date s-au datorat necesității asigurării grădiniței cu căldură și nu pentru obținerea unui interes personal, astfel fiind asigurată funcționalitatea instituției, fiind urmărit un interes public și nu unul personal.

Ținând cont de prevederile art. 12 alin. (3), (4), (7), (10) al Legii privind declararea averii și a intereselor personale, a menționat că prin actul de constatare nr. 133/12 din 06 decembrie 2019, intimatul nu a îndeplinit obligația pozitivă de a proba și stabili existența interesului personal a lui Mihail Țurcan la emiterea actelor de achiziție. Având în vedere cadrul legal incident situației de speță în colaborare cu circumstanțele cauzei a conchis recurentul că, la caz existența conflictului de interese nu se justifică, iar

sanctiunea aplicată prin actul de constatare este vădit neproportională și nu corespunde scopului pentru care a fost implementată legislația în domeniu.

A mai susținut că la examinarea cauzei date nu a fost atras în proces deponentul sesizării (petiționarul) în calitatea de persoană terță. Reieșind din prevederile art. 28 alin. (1), 29 alin. (1) al Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și art. 44 alin. (1) din Codul administrativ, deponenții sesizării către ANI sunt parte la procesul administrativ inițiat în baza sesizării acestora și astfel, urmează a fi atrași în proces în ordinea art. 203, 204 și 205 din Codul administrativ.

A invocat că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei și anume că controlul realizat de Autoritatea Națională de Integritate a depășit termenul stabilit de lege, ce în consecință atrage nulitatea actului întocmit. Astfel, la caz reieșind din prevederile art. 37 alin. (5) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, controlul de către intimat a fost inițiat la 16 iulie 2019, încât perioada supusă controlului nu putea depăși această dată.

A menționat că, atât emitentul actului administrativ contestat, cât și instanțele de judecată au imputat reclamantului necesitatea respectării de către acesta a unui comportament instituit printr-o lege intrată în vigoare ulterior consumării acestuia, deși potrivit legii supreme și legii privind actele legislative, legea nu produce efecte retroactive, fiind cert că reclamantul nu putea adopta comportamentul instituit printr-o lege inexistentă la acel moment. Astfel, instanța a oferit interpretare eronată prevederilor art. 23 alin. (4) al Legii privind declararea averii și a intereselor personale.

La fel, a menționat că inspectorul de integritate care a întocmit actul contestat nu a pus în executare efectivă cerințele art. 39 alin. (2) al Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate. Prin urmare, este eronată concluzia instanțelor de judecată cu privire la caracterul absolut al sancțiunilor aplicate reclamantului.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 13 octombrie 2021, în ședință publică, iar cererea de recurs nemotivată a fost depusă de către Mihail Țurcan, reprezentat de Natalia Bayram la 10 noiembrie 2021 (f.d. 98-99, vol. II).

Totodată, din materialele cauzei rezultă că la 23 decembrie 2021 lui Mihail Țurcan, reprezentat de avocatul Natalia Bayram i-a fost notificată, prin intermediul adresei electronice, decizia integrală din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 101, vol. II).

În condițiile enunțate, recursul nemotivat depus la 10 noiembrie 2021 și respectiv cel motivat depus la 18 ianuarie 2022, sunt în termen (f.d. 99, 106-120, vol. II).

La 11 ianuarie 2022 și la 19 ianuarie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Autorității Naționale de Integritate copia recursului nemotivat și motivat depus

de Mihail Țurcan și reprezentantul acestuia, avocatul Natalia Bayram cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, notificate ultimului, fapt ce se confirmă prin avizele de recepție (f.d.151-152, vol.II).

La 02 martie 2022 Autoritatea Națională de Integritate a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii de recurs cu menținerea deciziei instanței de apel.

La 13 aprilie 2022, examinând admisibilitatea recursului depus de Mihail Țurcan și reprezentantul acestuia, avocatul Natalia Bayram împotriva deciziei din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, completul de admisibilitate specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a dispus examinarea în fond a acestuia, în complet de cinci judecători.

Conform articolului 247 din Codul administrativ Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

În speță, completul specializat nu a considerat oportun de a cita participanții la proces și reprezentanții acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele autorității recurente au fost expuse cu suficientă claritate, iar intimata prin referință și-a expus opinia asupra temeiniciei recursului.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea deciziei instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

De asemenea, potrivit dispozițiilor art. 194 alin.(2) Cod administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Totodată, prevederile art. 244 alin. (2) coroborat cu art. 231 alin. (2) Cod administrativ, stipulează că pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La acest capitol, Colegiul reține și prevederile art.22 și art. 219 alin. (1) Cod administrativ, conform cărora instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Astfel, după cum denotă actele cauzei prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 iulie 2015 s-a confirmat legalitatea alegerilor locale la funcția de Primar al s. Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă, desfășurate la 14 iunie 2015, fiind validat mandatul Primarului Țurcan Mihail.

Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan-Vodă din 01 noiembrie 2019, s-a validat mandatul lui Mihail Țurcan, acesta fiind ales, în urma alegerilor locale din 20 octombrie 2019, drept consilier în Consiliul sătesc Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă și mandatul primarului Țurcan Mihail.

La 12 noiembrie 2019, Mihail Țurcan, Consilier în Consiliul sătesc Ermoclia, a depus cerere de demisie a mandatului de consilier și a solicitat ridicarea acestuia, iar prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale cu privire la atribuirea unui mandat de consilier în Consiliul sătesc Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă din 19 noiembrie 2019, în baza cererii de demisie, s-a ridicat mandatul consilierului Mihail Țurcan.

La 04 iulie 2019 la Autoritatea Națională de Integritate a fost înregistrată o plângere, prin care a fost solicitată identificarea contractelor încheiate între Primăria/Consiliul satului Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă și SRL „Miturix-Agro”, începând cu data accederii lui Mihail Țurcan în funcția de Primar al localității indicate - din 28 iunie 2016 până în prezent, precum și constatarea nulității acestor acte administrative; identificarea contractelor încheiate între Primăria/Consiliul satului Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă și fiul Primarului Țurcan Mihail – Țurcan Vasile, începând cu data accederii tatălui său, Țurcan Mihail, în funcția de Primar - din 28 iunie 2015 până în prezent, precum și constatarea nulității acestor acte administrative; controlul veridicității informațiilor din declarațiile de avere și interese personale pe anii 2016, 2017, 2018, depuse de Țurcan Mihail; constatarea conflictului de interese în privința Primarului s. Ermoclia, raionul Ștefan -Vodă - Țurcan Mihail și întreprinderea măsurilor prevăzute de lege.

Prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr.182/12 din 16 iulie 2019, s-a dispus inițierea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Țurcan Mihail, Primar al s. Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă, ultimul fiind informat despre inițierea procedurii de control la 18 iulie 2019, potrivit avizului de recepție anexat la materialele cauzei.

Prin actul de constatare nr.133/12, întocmit de intimatul Autoritatea Națională de Integritate la 06 decembrie 2019, s-a decis:

-se constată că dl Țurcan Mihail, exercitând funcția de Primar al s. Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin: - nedeclararea în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 12 alin. (4) lit. a) și b), art. 12 alin. (5) și (7) ale Legii privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016; nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14 alin. (2)-(4) al legii indicate; - participarea și luarea deciziilor în privința societății comerciale (societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro”), în care persoana apropiată (fiul) Țurcan Vasile este administrator, precum și semnarea actelor juridice (contractelor) cu aceasta, fapt prin care a admis consumarea conflictelor de interese, în conformitate cu art. 12 alin. (10) al Legii privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016.

-se sesizează Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea inițierii procedurii de revocare a dlui Țurcan Mihail din funcția de Primar al s. Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă.

-se decede dl Țurcan Mihail, din dreptul de a exercita funcții publice și funcții de demnitate publică, inclusiv funcția de Primar, pe o perioadă de 3 ani, din data încetării înainte de termen a mandatului.

-se înscrie, dl Țurcan Mihail, după încetarea înainte de termen a mandatului, în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

La 26 noiembrie 2019 Mihail Țurcan a prezentat Autorității Naționale de Integritate explicații, declarând că la 09 decembrie 2015, în baza procesului-verbal a grupului de lucru nr.10 din 07 decembrie 2015, ce a fost încheiat între Primăria satului Ermoclia și societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro”, contractul cu nr.132, în sumă de 90000 de lei, privind livrarea a 100 tone de paie balotate. Ulterior, prin factura fiscală nr.JJ2674880 din 13 martie 2017 societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro” a transmis cu titlu gratuit 120 de tone paie balotate Primăriei satului Ermoclia.

Prin contractul de achiziție nr. 76 din 29 noiembrie 2017 a fost achiziționat de la societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro” 55 de tone de paie balotate în sumă de 52250 de lei.

La 26 iulie 2018 prin contractul de achiziție nr. 36 a mai fost achiziționat de la agentul economic indicat 70 de tone de paie balotate în sumă de 73500 de lei, prin contractul de achiziție nr. 24 din 04 mai 2018 au fost prestate servicii de transportare cu tractorul și anume a nisipului și a pământului la cimitir, inclusiv a gunoiului din sat, în sumă de 25000 de lei, totodată Primăria satului Ermoclia, la 07 mai 2019, prin contractul nr. MD-2019-05-07-000040-1-11/27, a mai achiziționat de la societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro” 30 tone de paie balotate în sumă de 31500 lei cu TVA. Astfel, aflându-se într-o situație stringentă, și anume necesitatea de aprovizionare cu biomasă a grădiniței de copii „Andrieș” din localitate, unde sistemul de încălzire este pe combustibil de biomasă și, totodată, lipsa unor agenți economici din localitate/raion, care ar putea presta servicii de balotare, depozitare, încărcarea/descărcarea manual, transportarea paielor balotate, și reieșind din faptul că unicul agent economic era societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro”, care printre toate genurile de activitate, dispune de materie primă, tehnică agricolă și angajați, și a decis de a încheia contractele supramenționate.

În aceeași ordine de idei, a mai relevat reclamantul că aflându-se în funcția de Primar a s. Ermoclia, pe perioada de activitate a întregului mandat, semnând aceste contracte cu societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro”, nu a urmărit careva scopuri ilicite, ce ar putea aduce prejudicii bugetului local.

Totodată, a comunicat că la semnarea contractelor respective, nu a declarat conflictele de interese reale apărute, la momentul încheierii de către acesta a actelor juridice ce vizează persoana apropiată (fiul), Țurcan Vasile și societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro” din neatenție.

Articolul 2 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public definește noțiunea de funcție de demnitate publică ca fiind o funcție publică ce se ocupă prin mandat obținut direct în urma alegerilor organizate sau, indirect, prin numire în condițiile legii.

În sensul art. 3 din Legea integrității, agent public reprezintă persoană încadrată într-o entitate publică și care exercită o funcție publică, o funcție publică cu statut special, o funcție de demnitate publică, este angajată în cabinetul persoanei cu funcție de demnitate publică sau prestează servicii de interes public, precum și alesul local.

În ipoteza art.4 din legea dată, subiecții care exercită drepturi, obligații și atribuții prevăzute de prezenta lege sînt: a) agenții publici, concurenții electorali și persoanele lor de încredere; b) entitățile publice, conducătorii entităților publice; c) autoritățile anticorupție responsabile, alte autorități publice cu competențe specifice; d) persoanele fizice și persoanele juridice în procesul de interacțiune cu sectorul public, inclusiv organizațiile comerciale, societatea civilă și mass-media.

Conform art. 4 alin. (3) lit. a) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, prevederile prezentei legi nu se aplică: persoanelor ce exercită funcții de demnitate publică.

În acord cu art.1 alin. (1) din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, prezenta lege reglementează regimul general al funcției de demnitate publică, statutul juridic al persoanei care ocupă această funcție, precum și alte raporturi ce decurg din exercitarea funcției de demnitate publică.

Articolul 3 al aceleiași legi statuează că prevederile prezentei legi se aplică persoanelor cu funcții de demnitate publică specificate în anexa la prezenta lege. Prevederile prezentei legi se aplică demnitarului în partea în care statutul acestuia nu este reglementat prin legi speciale. În cazul în care soluțiile juridice prevăzute de prezenta lege și de legea specială care reglementează activitatea demnitarului respectiv diferă, se aplică prevederile legii speciale corespunzătoare.

Din anexa legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică se deduce că funcția de Primar este o persoană cu funcție de demnitate publică.

În accepțiunea art.35 alin. (1) al Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, actul de constatare va cuprinde următoarele: a) partea introductivă, în care se indică data și locul întocmirii actului, numele și prenumele inspectorului de integritate, funcția și datele privind persoana supusă controlului, motivul controlului; b) partea descriptivă, care cuprinde: punctul de vedere al persoanei supuse controlului, dacă acesta a fost exprimat; constatarea diferențelor substanțiale, cu stabilirea existenței averii nejustificate sau a părții nejustificate din avere; rezultatele expertizelor, după caz; c) concluzii și decizii.

Dispozițiile art. 38 al aceleiași legi prevăd că în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că: a) persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese; b) persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate; c) persoana supusă controlului a încălcat restricțiile prevăzute de lege.

Conform prevederilor art. 1 alin. (1) și (2) din Legea privind declararea averii și intereselor personale (în redacția în vigoare la data emiterii actului contestat), prezenta lege reglementează: a) obligația și modul de declarare a averii și a intereselor personale de către subiectul declarării și membrii familiei, concubinul/concubina acestuia; b) mecanismul de control al averii dobândite de subiectul declarării și membrii familiei, concubinul/concubina acestuia în perioada exercitării mandatelor sau a funcțiilor

publice ori de demnitate publică și de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor; Prezenta lege are drept scop instituirea măsurilor de prevenire și de combatere a îmbogățirii nejustificate, a conflictelor de interese, a stărilor de incompatibilitate, precum și a încălcării regimului juridic al restricțiilor și limitărilor.

Articolul 2 al Legii date definește următoarele noțiuni pertinente: conflict de interese – situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii; interes personal – orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale; membru de familie – soțul/soția, copilul minor, inclusiv cel adoptiv sau persoana aflată la întreținere a subiectului declarării; organizație publică – orice autoritate publică (autoritate judecătorească, autoritate de jurisdicție, autoritate a administrației publice centrale sau locale, precum și autoritățile administrative din subordinea acestora, autoritate publică autonomă), instituție publică, organizație de stat, organ de stat, organ colegial cu statut de persoană juridică de drept public, organ de autoadministrare, întreprindere de stat sau municipală, societate comercială sau instituție financiară cu capital majoritar de stat; persoană apropiată – soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sînge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră); venit – orice beneficiu financiar, indiferent de sursa de proveniență, obținut de subiectul declarării și de membrii familiei, de concubinul/concubina acestuia atât în țară, cât și în străinătate.

Conform art. 3 alin. (1) lit. e) al aceleiași legi, subiecți ai declarării averii și a intereselor personale sunt conducătorii organizațiilor publice și adjuncții acestora.

Articolul 11 al legii sus- indicate statuează că în procesul îndeplinirii atribuțiilor lor de serviciu, subiecții declarării sînt obligați să respecte următoarele principii generale de evitare a conflictelor de interese: a) servirea interesului public cu imparțialitate și obiectivitate; b) asigurarea transparenței și a controlului public al activității; c) responsabilitatea individuală și exemplul personal.

În accepțiunea art. 12 alin. (1)-(10) al legii nominalizate, subiectul declarării se poate afla în conflicte de interese ce pot fi împărțite în următoarele categorii: a) conflict de interese potențial; b) conflict de interese real; c) conflict de interese consumat.

Conflictul de interese potențial reprezintă situația în care interesele personale ale subiectului declarării ar putea conduce la apariția unui conflict de interese real și care se declară în condițiile art. 4–7. Conducătorul ierarhic superior acordă consultanță privind evitarea survenirii unui conflict real ca efect al celui potențial.

Conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea

unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat: a) să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află; b) să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică pînă la soluționarea conflictului de interese. Informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică. Declarația privind conflictul de interese real se înregistrează în Registrul declarațiilor privind conflicte de interese, ținut conform anexei nr. 4 de către persoana desemnată de conducătorul organizației publice. Președintele Republicii Moldova, Președintele și deputații Parlamentului, Primministrul, membrii Guvernului, Procurorul General, președintele Consiliului Superior al Magistraturii, președintele Consiliului Superior al Procurorilor, deputații Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia, președinții de raioane, consilierii locali, primarii și alți conducători ai organizațiilor publice sînt obligați să informeze Autoritatea Națională de Integritate imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real în care se află, în modul stabilit la alin. (5). Autoritatea Națională de Integritate înregistrează declarațiile privind conflictele de interese ale subiecților menționați la alin. (7) în Registrul declarațiilor privind conflicte de interese, conform anexei nr. 4. Președintele și vicepreședintele Autorității Naționale de Integritate, precum și inspectorii de integritate, sînt obligați să informeze Consiliul de Integritate imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese real în care se află.

Conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

Dispozițiile art. 14 alin. (1)-(4) al legii sus-menționate prevăd că soluționarea unui conflict de interese real se face prin examinarea situației de conflict și prin determinarea și aplicarea opțiunii pentru soluționarea conflictului. Conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz. Pînă la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii. Subiectul declarării poate soluționa

conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informînd toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.

În baza art. 24 alin. (12) al legii indicate supra, situațiile de conflict de interese nesoluționate până la intrarea în vigoare a prezentei legi, precum și cele apărute după intrarea ei în vigoare, se declară și se soluționează conform prevederilor prezentei legi.

Astfel din actele cauzei rezultă că recurentul Mihail Țurcan, exercitând funcția de Primar al s. Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă, a participat la luarea deciziilor și a emis/semnat mai multe acte relevante, inclusiv:

- scrisoare-solicitare nr.281 din 24 noiembrie; - invitație la concurs pentru achiziționarea bunurilor/serviciilor prin procura cererii ofertelor de prețuri din 27 noiembrie 2015;

- factura fiscală cu seria JJ nr. 2674880 din 13 martie 2017;

- dispoziția nr.06 din 01 septembrie 2015 cu privire la crearea comisiei de achiziționare a bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri;

- procesul-verbal nr.9 din al ședinței grupului de lucru pentru achiziții, privind deschiderea ofertelor depuse în cadrul cererii ofertelor de prețuri nr.3934-op/15 din 07 decembrie 2015 privind achiziționarea paielor balotate;

- ofertele de preț ale gospodăriei țărănești „Leșan Gheorghe”, societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro”, societatea cu răspundere limitată „Metevdam”, precum și scrisorile de informare despre rezultatele procedurii de achiziție cu societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro”, societatea cu răspundere limitată „Metevdam”, gospodăria țărănească „Leșan Gheorghe”;

- procesul verbal nr. 10 al ședinței grupului de lucru pentru achiziții, privind evaluarea ofertelor de prețuri depuse în cadrul cererii ofertelor de prețuri nr.3934- op/15 din 07 decembrie 2015 privind achiziționarea paielor balotate;

- contractul nr.132 privind achiziția prin procedura cererii ofertelor de prețuri a bunurilor (serviciilor) din 09 decembrie 2015, încheiat cu societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro”;

- darea de seamă nr.05 privind achiziționarea bunurilor (serviciilor) prin cererea ofertelor de prețuri din 10 decembrie 2015;

- lista contractelor de valoare mică încheiate între Primăria satului Ermoclia și societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro”;

- contractul nr.76 de achiziționare din 29 noiembrie 2017, încheiat între cu societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro”;

- contractul nr.24 de achiziționare a serviciilor prestate cu tractorul din 04 mai 2018, încheiat cu societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro”;

- contractul nr.36 de achiziționare a paielor balotat din 26 iulie 2018, încheiat cu societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro”;

- contractul nr.MD-2019-05-07-000040-1-11/27 din 27 mai 2019 de achiziționare a paielor balotate și anexa acestuia, încheiat cu societatea cu răspundere limitată „Miturix-Agro”.

Tot din actele cauzei, și anume din informația conținută în Registrul de stat al populației rezultă cu certitudine că recurentul Țurcan Mihail și Țurcan Vasile sunt rude, ultimul fiind fiul recurentului, care este asociatul societății cu răspundere limitată „Miturix-Agro”, fiul său fiind administratorul acestei societăți.

Reieșind din dispozițiile legale citate supra, Colegiul lărgit consideră că atât instanța de apel, cât și prima instanță just au stabilit că Mihail Țurcan se afla la data intrării în vigoare a legii privind declararea averii și intereselor personale în situație de conflict real de interese în raport cu agentul contractant vizat supra, fiind asociatul acesteia și, concomitent, tatăl administratorului societății date.

Subsecvent, corect au conchis instanțele de judecată ierarhic inferioare că reclamantul avea obligația să informeze organul ierarhic superior despre existența cazului de conflict de interese nu mai târziu de 3 zile de la data constatării și să se abțină până la soluționarea acestui conflict de interese de la emiterea actelor administrative și/sau juridice ce viza societatea indicată, obligație ce nu a fost executată de către intimat, astfel încât semnarea actelor enumerate supra denotă, în fiecare caz în parte, realizarea unui conflict de interese consumat.

Or, argumentul recurentului referitor la faptul că circumstanțele ce au stat la baza emiterii actului de constatare contestat s-au realizat la primul mandat al reclamantului și că la data emiterii acesta exercita al doilea mandat, astfel încât soluția adoptată este contrară voinței populației, sunt nefondate în contextul în care din dispozițiile art. 23 alin. (4) al Legii privind declararea averii și a intereselor personale nu reiese că sancțiunea prevăzută de lege se aplică doar în privința mandatului exercitat la data comiterii faptelor incriminate.

La fel, este neîntemeiat și nu poate fi reținut argumentul recurentului cu referire la disproportionalitatea sancțiunii aplicate în contextul în care aceasta este stabilită de lege.

Completul specializat al instanței de recurs apreciază ca fiind nefondate și argumentele recurentului referitoare la faptul că încheierea actelor juridice a fost determinată de interesul public și nu de un interes personal în condițiile în care acest fapt nu justifică omisiunea de a declara și asigura soluționarea conflictului de interese reale existent.

Față de toate aceste considerente, Autoritatea Națională de Integritate, întemeiat prin actul de constatare nr. 133/12 din 06 decembrie 2019, a conchis că Mihail Țurcan a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese.

Astfel, în conformitate cu art. 21 alin. (1) –(3) Cod administrativ, care indică că autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative. Exercițarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autoritățile publice și instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor decât în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege.

Iar, art. 29 alin. (1) – (3) Cod administrativ, reglementează că orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară

pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.

În corespundere cu art. 92 alin. (1) și (2) Cod administrativ, autoritatea publică decide conform convingerii sale libere dacă consideră o faptă drept existentă, luând în considerare întreaga procedură administrativă, inclusiv toate probele. Autoritatea publică ia în considerare toate faptele care au importanță pentru caz, inclusiv cele favorabile participanților.

În consecutivitatea celor descrise supra, instanța de recurs reține drept justă aprecierea instanței de apel că autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar, cu luarea în considerare a tuturor faptelor relevante, cu respectarea limitelor legale și conform scopului acordat de lege.

Prin urmare, decizia Autorității Naționale de Integritate reflectată în actul de constatare nr. 133/12 din 06 decembrie 2019, este întemeiată și conformă sensului normelor legale expuse, precum și intenției legiuitorului, fapt ce atrage legalitatea actului de constatare nr. 133/12 din 06 decembrie 2019, emis de Autoritatea Națională de Integritate în privința lui Mihail Țurcan.

Sintetizând cele reliefate supra, instanța de recurs constată justețea soluției instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu privire la respingerea acțiunii depuse de Mihail Țurcan împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil și anularea Actului de constatare nr. 133/12 din 06 decembrie 2019, emis de Autoritatea Națională de Integritate în privința lui Mihail Țurcan.

Distinct de cele menționate mai sus, având în susținere jurisprudența CEDO și anume cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Curtea a menționat că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, instanța de recurs consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în cererea de recurs în sensul celor descrise.

Față de cele ce preced, având în vedere faptul că decizia instanței de apel este întemeiată, iar temeiurile invocate de către recurent sunt lipsite de suport legal, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a), art. 248 alin. (2) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Mihail Țurcan și de reprezentantul acestuia, avocatul Natalia Bayram.

Se menține decizia din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Țurcan împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu

Aliona Miron

Iurie Bejenaru